

2015

Zadanie 2

Opracowanie modeli przedsięwzięć rewitalizacyjnych
dostosowanych do specyfiki różnorodnych podmiotów
aktywnych w procesie rewitaliacji

Model 8: Rewitalizacja we współpracy z organizacjami pozarządowymi

WYKONAWCA:
DS CONSULTING SP. Z O.O.
ul. Grunwaldzka 209
80-266 Gdańsk
www.dsconsulting.pl

ZAMAWIAJĄCY:
URZĄD MIASTA ŁÓDZI
ul. Piotrkowska 104
90-926 Łódź
www.uml.lodz.pl

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Spis treści

1.	Charakterystyka, adresaci i założenia organizacyjne modelu	3
1.1.	Charakterystyka modelu rewitalizacji	3
1.2.	Adresaci modelu rewitalizacji	6
1.3.	Założenia organizacyjne modelu	7
2.	Zastosowanie modelu	12
3.	Podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji	12
4.	Instrukcja postępowania	13
4.1.	Instrukcja dla jednostki samorządu terytorialnego	13
4.2.	Instrukcja dla organizacji pozarządowej	17
5.	Ramy prawne przedsięwzięcia w danym modelu	18
5.1.	Ramy prawne	18
5.2.	Ewentualne kwestie wątpliwe do rozstrzygnięcia	19
6.	Możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia	20
6.1.	Możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia w danym modelu	20
6.2.	Przykładowa instrukcja przygotowania montażu finansowego	26
6.3.	Ryzyka związane z finansowaniem	27
7.	Przykładowe działania w ramach modelu	28
8.	Podsumowanie - model w różnych aspektach rewitalizacji	29
9.	Mocne i słabe strony modelu	31
10.	Podsumowanie	32
11.	Projekty podobne	32

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

1. Charakterystyka, adresaci i założenia organizacyjne modelu

1.1. Charakterystyka modelu rewitalizacji

1. Dynamiczny rozwój organizacji pozarządowych (NGO – Non-Governmental Organizations) wynika z wielu czynników, do których z pewnością można zaliczyć: skuteczność działania, efektywność finansową, wykonywanie działań niszowych, których realizacją nie są zainteresowane inne podmioty, duża elastyczność, mniejszy (np. w stosunku do instytucji rządowych i samorządowych) stopień biurokracji. Jednym z najbardziej typowych obszarów działalności są oferowane przez NGO usługi o charakterze socjalnym, edukacyjnym czy też wsparcia postaw obywatelskich. Usługi te są często nieodpłatne, szczególnie w sytuacji, gdy usługobiorcy charakteryzują się niewielką siłą nabywczą, stanowiąc niszę nieatrakcyjną dla zainteresowania podmiotów komercyjnych. Specyfika działalności organizacji pozarządowych dotyczy przede wszystkim tzw. "działań miękkich", choć nie jest to regułą.
2. Proponowany model rewitalizacji opierający się na współpracy z NGO, zakłada aktywne wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w planowanych przez samorząd działaniach rewitalizacyjnych, szczególnie w zakresie działań miękkich, nakierowanych na świadczenie usług społecznych.
3. W praktyce jednostek samorządu terytorialnego znajduje się wiele przykładów angażowania organizacji pozarządowych poprzez przekazywanie zadań do realizacji, czy kontraktowanie różnego rodzaju usług społecznych. Środki na te zadania są przekazywane najczęściej w trybie konkursów, w formie dotacji celowej z budżetu Miasta lub w formule redystrybucji środków z programów Unii Europejskiej¹. Taka forma współpracy nie w pełni gwarantuje jednak ciągłość i skuteczność prowadzenia przekazanych zadań i nie zmierza w kierunku wypracowania rozwiązań systemowych.
4. Przedstawiony model opiera się na rozwiązaniach partnerstwa publiczno-społecznego, które mają umożliwić wybór organizacji - partnera w oparciu o specyficzne kryteria oraz zawarcie z nim umowy wieloletniej wraz z udostępnianiem infrastruktury niezbędnej do świadczenia usług. Celem takich kontraktów jest przede wszystkim zapewnienie dostępu do szerszego

¹ Wśród dwóch form przewidzianych w prawie:

1. powierzenia przez podmioty uprawnione wykonywania zadań publicznych (administracja publiczna finansuje w całości wykonanie zadania przez dany podmiot);
2. wspierania przez podmioty uprawnione wykonanie zadań publicznych (administracja publiczna wspiera, ale niekoniecznie w pełnej wysokości, wykonanie zadań).

W praktyce wybiera się formę „wspierania” Patrz <http://rynekpracy.org/x/381717> dostęp 1 lipca 2015.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

wachlarza usług na rzecz społeczności lokalnej, świadczonych przez przygotowany do tego celu podmiot (organizację pozarządową).

5. Wieloletni² charakter kontraktu zapewnia stabilność i możliwość rozwijania współpracy Miasta i partnera NGO.
6. W modelu tym wsparcie będzie obejmowało w szczególności takie sfery działalności pożytku publicznego jak: **przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez poprawę dostępu do usług społecznych, pomoc w dotarciu do grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem.**
7. Rozwijanie niniejszego modelu współpracy z NGO ma na celu stworzenie w przyszłości **systemu usług społecznych**, w którym administracja publiczna i sektor organizacji pozarządowych dzielą się zadaniami według zasad pomocniczości i komplementarności. Oznacza to istotne ograniczenie zaangażowania sektora publicznego do aktywności niezbędnych dla utrzymania całego systemu, na rzecz jak najszerzego zaangażowania społeczeństwa w realizację usług, zgodnie z poniższymi zasadami.

Władze i administracja samorządowa Miasta powinny zachować odpowiedzialność za:

- Funkcje strategiczne;
- Formułowanie i kontrolę realizacji polityk;
- Diagnozowanie i monitoring (wraz z partycypacją publiczną);
- Niedelegowalne funkcje decyzyjne w administracji publicznej, w szczególności przysługujące im kompetencje do kształtowania sytuacji prawnej jednostek w drodze wydawanych decyzji administracyjnych.

Na poziom Obszarów rewitalizacyjnych³ powinna zostać delegowana realizacja powierzonych zadań poprzez:

- Opracowywanie szczegółowych projektów realizacyjnych oraz partycypację społeczną;
- Opiniowanie projektów decyzji i programów dotyczących terytoriów rewitalizowanych lub na nie oddziałujących;
- Rozwój struktur partnerstwa społecznego i współzrządzenia;
- Rozwój lokalnej przedsiębiorczości;
- Terytorialna koordynacja działań różnych podmiotów zaangażowanych w działania społeczne na obszarze;
- Animacja i adaptacja (standaryzacja) inicjatyw i działań spontanicznych;
- Wykrywanie pojawiających się problemów społecznych i szybka reakcja.

² Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego maksymalny okres, na jaki umowa może być zawarta wynosi 5 lat.

³ Patrz załącznik 2 do rekomendacji w zakresie integracji działań rewitalizacyjnych w Mieście Łodzi

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Celem rewitalizacji w prezentowanym modelu jest:

- a) zaprogramowanie i realizowanie działań rewitalizacyjnych przez organizacje pozarządowe, których adresatami są osoby zamieszkałe w obszarach, w których zaplanowano kompleksową rewitalizację, w tym odnowę substancji majątkowej (budynki mieszkalne, użyteczności publicznej) i miejskiej infrastruktury (przestrzenie publiczne, sieci, drogi);
- b) wypracowanie i wzmocnienie mechanizmów współpracy samorządu i instytucji samorządowych z NGO oraz poprzez to zwiększanie zaangażowania społeczeństwa w procesy odnowy miasta, tj. mobilizację kapitału społecznego, aktywizację inicjatyw oddolnych oraz integrację środowisk lokalnych wokół tematów związanych ze wspólną przestrzenią.

Najważniejsze uwarunkowania niezbędne, aby dany model mógł być zastosowany:

- c) zdiagnozowane problemy społeczne i problemy związane z aktywnością zawodową mieszkańców na obszarze rewitalizowanym; diagnoza powinna być kompleksowa i realizowana przez szereg instytucji, np.: samorząd, Operator Obszaru⁴, przedstawiciele NGO, środowiska naukowe;
- d) działania dla danego obszaru powinny wynikać z programu rewitalizacji (np. Gminnego Programu Rewitalizacji), uwzględniając potrzeby danego obszaru w różnych aspektach życia społecznego i gospodarczego, odnosząc się do zasadniczych celów rewitalizacji danego obszaru, najlepiej wypracowanych ze współudziałem przedstawicieli NGO;
- e) szerokie spektrum aktywnych NGO, szczególnie takich, które działają bezpośrednio na obszarach planowanych działań rewitalizacyjnych;
- f) relatywnie duży poziom zaufania mieszkańców do działań NGO;
- g) wsparcie Miasta dla realizacji misji NGO w postaci zapewnienia środków finansowych w budżecie (w zależności od przyjętego rozwiązania wsparcie to może mieć charakter finansowania lub jedynie dofinansowania wykonywania zadań publicznych przez NGO⁵), ewentualnie niezbędnej infrastruktury i wyposażenia, koordynacji procesu planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych;
- h) niezależnie od modelu „wsparcia”, wypracowanie modelu partnerstwa, w którym organizacje, wspólnoty mieszkaniowe i inne podmioty prawne mogą tworzyć i realizować wraz z Miastem projekty wieloletnie; dla ich powodzenia istotne jest uznanie równorzędności wkładów materialnych Miasta i wartości niematerialnych (doświadczenie, umiejętności, wizerunek) oraz materialnych (kadry, efektywność, itp.) wnoszonych przez organizację;

⁴ Zdefiniowany w ramach rekomendacji, jako podmiot wskazany przez Miasto do wdrożenia działań rewitalizacyjnych na poziomie obszaru

⁵ Ustawa wyróżnia dwa rodzaje umów zawieranych z NGO: (1) umowa wsparcia realizacji zadania publicznego – gdy zadania są jedynie dofinansowane z budżetu jst, (2) umowa powierzenia realizacji zadania publicznego – gdy zadania te są finansowane z budżetu jst.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- i) podjęcie odpowiednich działań informacyjnych i promocyjnych w celu włączenia NGO w procesy rewitalizacji oraz wykreowania NGO, jako realizatora projektów.

1.2. Adresaci modelu rewitalizacji

Adresatami przedstawionego modelu rewitalizacji są przede wszystkim organizacje pozarządowe, w tym fundacje, stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego, którym Miasto powierzy wykonane określonych zadań publicznych na zasadzie umowy wieloletniej. W przypadku występowania w modelu Operatora Projektu, adresatami będą także nieformalne grupy mieszkańców, które będą mogły być bezpośrednio angażowane przez Operatora do realizacji projektów. Docelowymi adresatami modelu będą także przedstawiciele społeczności lokalnej, indywidualni przedsiębiorcy, osoby wymagające wsparcia i osoby aktywne, które zostaną włączone w proces wykonywania tych zadań przez NGO, pełniącego w tym modelu wówczas rolę Operatora.

Lp.	Adresaci	Model nr 8
1.	Prywatni właściciele nieruchomości	
2.	Wspólnoty mieszkaniowe	
3.	Podmioty ekonomii społecznej (działające, jako podmioty ekonomii społecznej fundacje i stowarzyszenia oraz spółdzielnie - w tym niewielkie spółdzielnie mieszkaniowe)	
4.	Fundacje	X
5.	Stowarzyszenia (w tym reprezentujące lokalną przedsiębiorczość, np. stowarzyszenia kupców)	X
6.	Organizacje pożytku publicznego	X
7.	Samorządowe instytucje kultury	
8.	Samorządowe placówki edukacyjne	
9.	Samorządowe placówki realizujące zadania pomocy społecznej	
10.	Samorządowe instytucje realizujące zadania z zakresu rynku pracy (PUP i WUP)	
11.	Samorządowe jednostki wykonujące zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu	
12.	Spółki ze 100% udziałem miasta	
13.	Partnerzy Prywatni jst działający w oparciu o mechanizm PPP	
14.	Indywidualni przedsiębiorcy	
15.	Deweloperzy	
16.	Nieformalne grupy inicjatywne obywateli (w tym grupy artystów, działaczy, liderów, animatorów, itp.)	X
17.	Osoby fizyczne aktywne (np. liderzy społeczni, animatorzy społeczno-kulturalni, artyści)	
18.	Osoby fizyczne wymagające wsparcia (np. bezrobotni, niepełnosprawni, wykluczeni)	

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

1.3. Założenia organizacyjne modelu

Założenia w fazie przygotowania i realizacji

1. Miasto posiada program rewitalizacji (np. Gminny Program Rewitalizacji), z którego wynika rodzaj i zakres planowanych działań w obszarze rewitalizowanym, w sferze usług społecznych, adresowanych do mieszkańców wymagających wsparcia, w szczególności osób wykluczonych, bezrobotnych.
2. Miasto dokonuje weryfikacji, które z planowanych działań realizować bezpośrednio własnymi siłami (instytucje miejskie np. MOPS, PUP, instytucje kultury), a które z wykorzystaniem NGO.
3. Miasto przygotowuje roczne i wieloletnie programy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w których wyraźnie wskazane są przedsięwzięcia planowane w ramach działań rewitalizacyjnych.

Zgodnie z art. 5a pkt. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, program współpracy z organizacjami pozarządowymi zawiera w szczególności:

- 1) cel główny i cele szczegółowe programu;
 - 2) zasady współpracy;
 - 3) zakres przedmiotowy;
 - 4) formy współpracy, o których mowa w art. 5 ust. 2;
 - 5) priorytetowe zadania publiczne;
 - 6) okres realizacji programu;
 - 7) sposób realizacji programu;
 - 8) wysokość środków planowanych na realizację programu;
 - 9) sposób oceny realizacji programu;
 - 10) informację o sposobie tworzenia programu oraz o przebiegu konsultacji;
 - 11) tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.
4. Miasto przekazuje wykonywanie wybranych zadań organizacjom pozarządowym. W niektórych przypadkach zlecenie zadania będzie wiązało się także z udostępnieniem nieruchomości niezbędnej na jej wykonywanie, często połączonym z przeprowadzeniem remontu/modernizacji obiektu. Przekazywanie zadań odbywa się w dwóch wariantach:
 - przekazanie zadań do realizacji bezpośrednio przez NGO;

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- przekazanie poprzez wybór Operatora Projektu, który następnie dzieli projekt i środki na mniejsze części i organizuje wybór właściwych realizatorów projektów (tzw. formuła regrantingu⁶).

Obydwa schematy zlecania zadań zmierzają do rozwoju systemu partnerstwa publiczno-społecznego, przy założeniu, iż tam gdzie to możliwe podpisywane są umowy wieloletnie zapewniające trwałość realizacji zadań.

5. Miasto zleca realizację usług publicznych przez NGO w formach przewidzianych prawem (głównie otwarte konkursy, zgodnie z art. 11 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Organizacje pozarządowe mogą również z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, na podstawie art. 12 pkt. 1 udppw⁷);
6. NGO przystępując do konkursów muszą zapewnić odpowiednie zasoby: współfinansowanie (środki własne, sponsorzy i in.), zasoby kadrowe (pracownicy etatowi, pracownicy kontraktowi, wolontariusze) pomieszczenia, wyposażenie;
7. Podstawową formą zlecania zadań publicznym organizacjom pożytku publicznego pozostaje, zgodnie z art. 11 ust. 2 tej ustawy, otwarty konkurs ofert – przepisy odrębne przewidują jednak również rozwiązania wyjątkowe⁸). Warto rozważyć także wynikające w tym kontekście kwestie dotyczące stosowania ustawy o zamówieniach publicznych⁹.
8. Miasto przygotowuje programy wsparcia dla NGO, które mają zwiększyć efektywność i skuteczność prowadzonych przez nich działań. Programy te będą mieć formę niefinansową i mogą dotyczyć:
 - wykorzystania zasobów samorządu, takich jak sprzęt, obiekt, przestrzeń publiczną;
 - udostępnienia infrastruktury promocyjnej;
 - wykorzystania sieci kontaktów samorządu;

⁶ Idea regrantingu została rozwinięta w rozdziale 6.1.

⁷ Wysokość kwoty, do jakiej można przekazać dane zadanie jest ograniczona do 20 tys. zł rocznie dla organizacji, co determinuje rozmiar zadania.

⁸ Sytuacje wyjątkowe (jak np. klęski żywiołowe), dopuszczające zlecenie zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert przewidziano w art. 11a – 11c ustawy dppiw. Kompetencje w zakresie tego rodzaju zdarzeń nadzwyczajnych przyznano jednak wyłącznie administracji centralnej. Ponadto przepisy odrębne przewidują w tej mierze:

- 1) Art. 26 i art. 27 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. (t.j. Dz. U. 2015 r., poz. 618) o działalności leczniczej – szczególnie tryb przewidziany dla udzielania zamówień w zakresie świadczeń leczniczych;
- 2) Art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (t.j. Dz. U. 2015 r., poz. 573) – szczególne zasady przyznawania dotacji na prowadzenie działalności związanych z celami ustawy.

Ustawa przewiduje również, że wspieranie oraz powierzanie zadań publicznych może nastąpić na zasadach i w trybie przepisów o partnerstwie publiczno-prywatnym albo na podstawie umów międzynarodowych, jeżeli na realizację określonego zadania publicznego będą przekazywane niepodlegające zwrotowi środki ze źródeł zagranicznych.

⁹ Zagadnienia te omówiono w dalszej części opracowania.

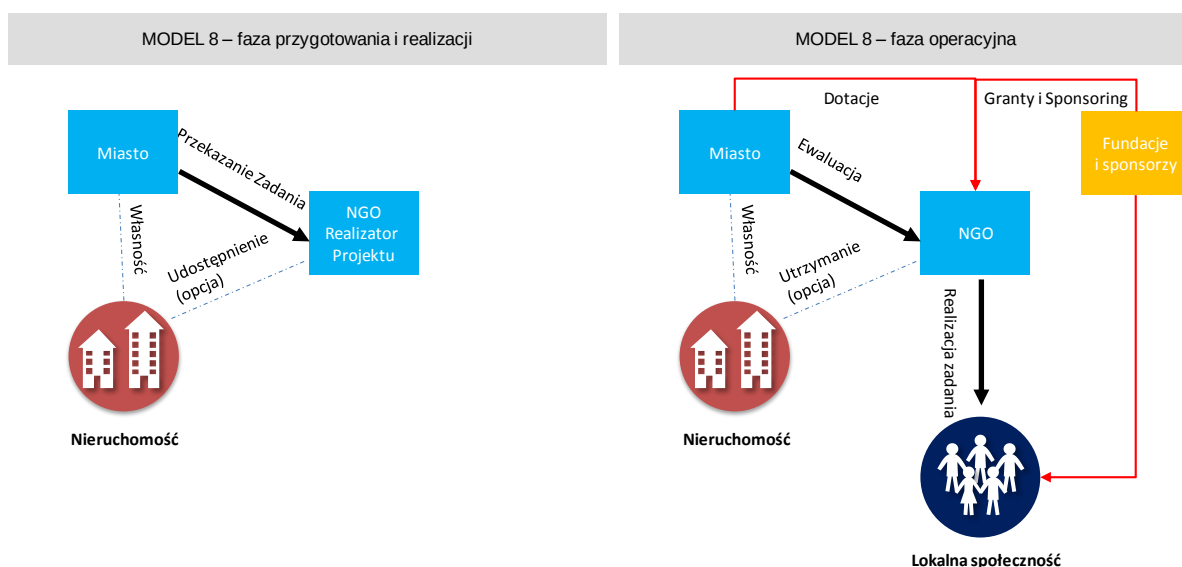

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- pomoc doradcza, szkoleniowa.

9. Szczególną formą współpracy samorządu i organizacji pozarządowej w realizacji usług jest tzw. partnerstwo projektowe, polegające na wspólnej realizacji konkretnego projektu. Wymaga ono jednak wypracowania procedur zawierania umów pomiędzy stronami, zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa.

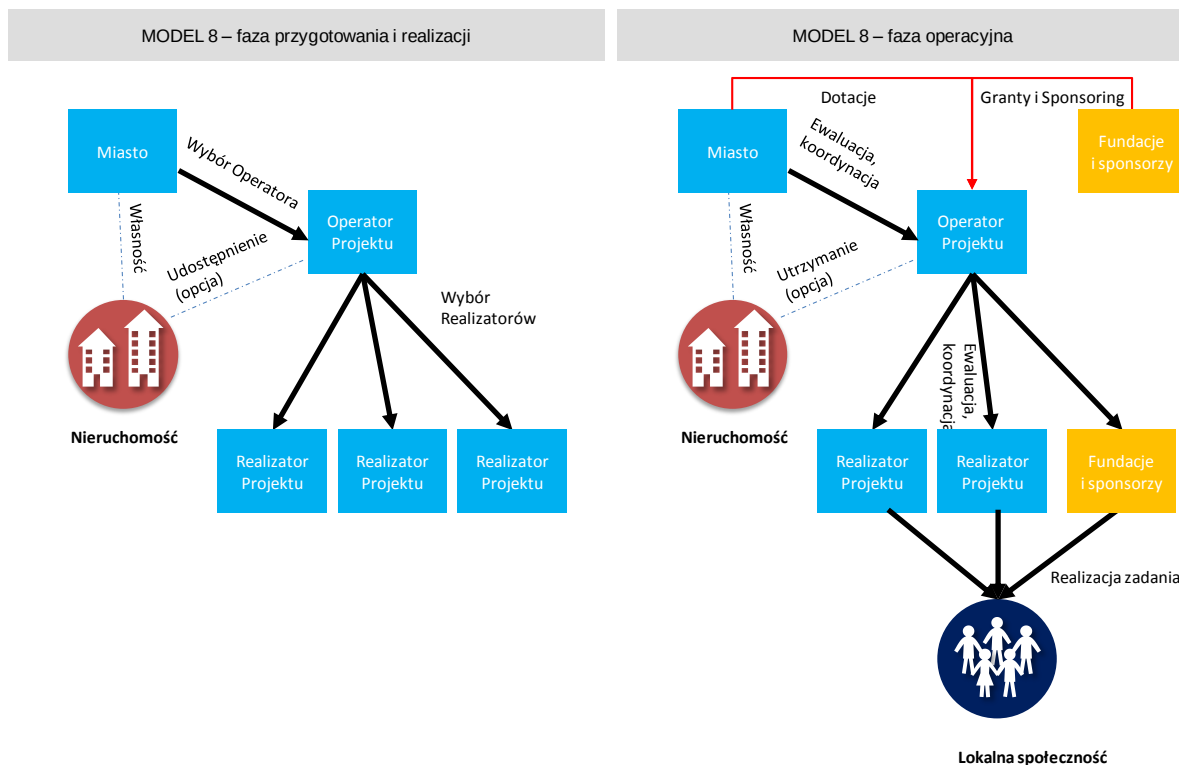
Założenia w fazie przygotowania i realizacji oraz operacyjnej -Wariant 1) - schematy

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Założenia w fazie przygotowania i realizacji oraz operacyjnej - Wariant 2) - schematy:

Skrócony opis modelu - faza operacyjna

1. NGO realizuje zadania publiczne na rzecz społeczności lokalnej, zgodnie z zakresem zlecenia Miasta.
2. Miasto wspiera NGO poprzez udostępnienie lokalu i ewentualnie wyposażenia niezbędnych do prowadzenia działalności. Dotacje przekazywane przez Miasto są jednym ze źródeł finansowania działań prowadzonych przez NGO.
3. NGO, zarówno jako Realizator Projektu jak i pełniąc funkcje Operatora Projektu może pozyskiwać środki na realizację zadań od różnego rodzaju grantodawców, jak i sponsorów. Grantodawcy i sponsorzy mogą także finansować lub realizować (w formie wolontariatu) określone zadania bezpośrednio na rzecz społeczności (w roli Realizatora Projektu). W tym przypadku Operator Projektu będzie tylko koordynatorem takiego działania.
4. Miasto ma prawo i obowiązek do weryfikacji efektów działalności NGO, według określonych zasad ewaluacji i monitoringu.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

5. Specyficzne zasady ewaluacji występują przy formule regrantingu, gdzie samorząd dokonuje ewaluacji jedynie Operatora Projektu (w tym przypadku NGO), natomiast Operator monitoruje postępy i wyniki działań Realizatorów Projektów. Szczegółowy podział kompetencji w formule regrantingu zaprezentowano w poniższej tabeli.
6. W prezentowanym modelu, Realizator Projektu może być osobą lub grupą nieformalną. Operator Projektu, realizując zadania także finansowane ze środków własnych, może posługiwać się mniej formalnymi narzędziami w zakresie zawierania umów, czy rozliczania efektów (w odróżnieniu od relacji z osobami prawnymi). Operator w tym wypadku jest ogniwem pełniącym rolę „tarczy” czy „śluzy” pomiędzy światem administracji a światem inicjatyw obywatelskich.

Tabela 1: Kompetencje podmiotów uczestniczących w formule przekazywania zadań

GRANTODAWCA	OPERATOR	REALIZATOR PROJEKTU
› określa cele wsparcia i oczekiwane efekty, › wybiera operatora, podpisuje z nim umowę na realizację konkursu na projekty, › akceptuje procedury konkursowe przygotowane przez operatora, › przekazuje operatorowi grant na realizację konkursu, finansowanie wybranych projektów oraz ich monitorowanie i rozliczenie, › monitoruje działania operatora, › rozlicza operatora i ocenia efekty realizacji projektów.	› podpisuje umowę z grantodawcą na realizację konkursu, › przygotowuje procedury konkursowe, › ogłasza konkurs, przeprowadza wybór najlepszych projektów, › podpisuje umowy na realizację projektów, › wypłaca środki realizatorom projektów, › monitoruje i kontroluje realizację projektów oraz wydatkowanie środków, › rozlicza realizację projektów i ocenia jej efekty, › przygotowuje sprawozdanie dla grantodawcy.	› przygotowuje projekt/wniosek i zgłasza go w konkursie, › podpisuje umowę z operatorem na realizację projektu, › realizuje projekt zgodnie z umową, wykorzystując środki przekazane przez operatora, › przygotowuje sprawozdanie z realizacji projektu dla operatora i rozlicza przekazane środki.

Źródło: „Podręcznik regrantingu, czyli jak wdrażać regranting w samorządach gminnych i powiatowych. Modelowe rozwiązanie opracowane przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce”, str. 13

Szczegółowe zaprezentowanie idei regrantingu zawarto w rozdziale 7.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

2. Zastosowanie modelu

Rodzaje przedsięwzięć, do których model może mieć zastosowanie to zadania ze sfery usług społecznych, do których należą wszelkie działania służące zaspokojeniu niematerialnych potrzeb społeczeństwa w obszarach takich jak edukacja, ochrona zdrowia, opieka społeczna, kultura, rekreacja, sport. Szczególnym adresatem modelu jest sfera przedsiębiorczości. Natomiast istotnym celem wszystkich przedsięwzięć jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Przedsięwzięcia, do których adresowany jest model mają na celu wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie współpracy z mieszkańcami i realizatorami projektów opartej na mniej formalnych zasadach, np. drobnych umowach o współpracy.

3. Podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji

1. **Samorząd Miasta Łodzi** – inicjator, planista i koordynator, nakreśla program rewitalizacji dla obszaru, ustala warunki brzegowe realizacji działań rewitalizacyjnych, odpowiedzialny za ofertę usług publicznych i wybór formuł, w jakich będą realizowane, w tym zlecane organizacjom pozarządowym.
2. **Operator Projektu**¹⁰ - przyjmujące zlecenie usług od Miasta NGO, główny koordynator zleconych działań rewitalizacyjnych dla obszaru, dzieli projekt na mniejsze części, organizuje sposób ich wykonania, kontraktuje realizację poszczególnych projektów, monitoruje i ocenia ich realizację.
3. **Samorządowe jednostki organizacyjne** inne instytucje realizujące zadania w sferze usług społecznych i przedsiębiorczości, jako wykonujący działania komplementarne do zleconych NGO mające na celu zwiększenie ich skuteczności.
4. **NGO-sy** - jako operatorzy i realizatorzy programów zleczanych przez Miasto. W przypadku regrantingu, NGO będzie pełniło rolę Operatora Projektu, który będzie kontraktował, wspierał i rozliczał Realizatorów Projektu.
5. **Beneficjenci procesu** - mieszkańcy rewitalizowanego obszaru, w tym głównie osoby i instytucje, indywidualni przedsiębiorcy korzystający z programów realizowanych w ramach rewitalizowanego obszaru.
6. **Fundacje i sponsorzy** - różnego rodzaju grantodawcy, którzy mają w swoim zakresie wspieranie różnego typu działań adresowanych do lokalnej społeczności w formie finansowej oraz w formie niefinansowej, (np. wolontariatu w zakresie warsztatów biznesu, czy warsztatów z zarządzania finansami).

¹⁰ W nawiązaniu do przedstawionych w innym dokumencie rekomendacji utworzenia roli Operatora Obszaru, możliwe byłoby rozważenie powiązania tych dwóch funkcji ze sobą. Zadania tych podmiotów w pewnym zakresie się nakładają.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

7. **Wolontariusze** - osoby zaangażowane przez Operatora Projektu do realizacji określonych zadań.
8. **Grupy nieformalne** - grupy inicjatywne obywateli, pełniące rolę realizatorów projektów powierzanych przez Operatora Projektu (przykładowo zorganizowanie festynu).

4. Instrukcja postępowania

Instrukcja postępowania jest adresowana do dwóch rodzajów inicjatorów działań: (1) jednostki samorządu terytorialnego oraz (2) organizacji pozarządowej.

4.1. Instrukcja dla jednostki samorządu terytorialnego

Jednostka samorządu terytorialnego będzie przede wszystkim odpowiedzialna za zorganizowanie i koordynację procesu przekazania zadań, stanowiących składową działań rewitalizacyjnych. Z uwagi na zaangażowanie w ten proces wielu podmiotów (interesariuszy), kluczowym warunkiem prowadzenia działań przez miasto w tym modelu jest określenie wytycznych dla realizacji programu w poszczególnych obszarach, najlepiej w formie konkretnych programów operacyjnych, z których będą wynikały zadania poszczególnych uczestników tego procesu.

Poniżej zaprezentowano konkurs ofert, jako możliwą formę przekazania zadań publicznych do realizacji organizacjom pozarządowym, w trybie ustawy o działalności organizacji pożytku publicznego i wolontariacie

1) Konkurs ofert

Podstawową formą jest otwarty konkurs ofert. Procedura powinna być poprzedzona sekwencją działań samorządu opisaną w rozdziale 2, obejmującą m.in. diagnozę obszaru rewitalizacji, wskazanie kierunków działań rewitalizacyjnych, w szczególności tych, które samorząd ma zamiar delegować do realizacji przez organizacje pozarządowe.

Na podstawie zapisów udppw, organ administracji publicznej zamierzający zlecić realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym ogłasza otwarty konkurs ofert. Termin do składania ofert nie może być krótszy niż 21 dni. Ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku następnym może nastąpić na podstawie projektu uchwały budżetowej przekazanego organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych.

Otwarty konkurs ofert skierowany jest do:

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

- Organizacji pozarządowych,
- Innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, o których mowa w ustawie tj.:
 - osób prawnych i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
 - stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego;
 - spółdzielni socjalnych;
 - spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 715), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Ogłoszenie otwartego konkursu ofert powinno zawierać informacje o:

- rodzaju zadania;
- wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania;
- zasadach przyznawania dotacji;
- terminach i warunkach realizacji zadania;
- terminie składania ofert;
- trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert;
- zrealizowanych przez organ administracji publicznej w roku ogłoszenia otwartego konkursu ofert i w roku poprzednim zadań publicznych tego samego rodzaju i związanych z nimi kosztami, ze szczególnym uwzględnieniem wysokości dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym.

Organ administracji publicznej przy rozpatrywaniu ofert bierze pod uwagę m.in.:

- 1) możliwość realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności organizacji pożytku publicznego i wolontariacie (udppw);
- 2) przedstawioną kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego, w tym w odniesieniu do zakresu rzeczowego zadania;

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- 3) proponowaną jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których organizacja pozarządowa lub podmioty określone w art. 3 ust. 3 udppw będą realizować zadanie publiczne;
- 4) planowany przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w ustawie udział środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego, jak i wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i pracę społeczną członków;
- 5) analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych w przypadku organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w ustawie, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków.

W celu oceny ofert powołuje komisję konkursową w celu opiniowania złożonych ofert.

Ogłoszenie wyników otwartego konkursu ofert zawiera w szczególności:

- nazwę oferenta;
- nazwę zadania publicznego;
- wysokość przyznanych środków publicznych.

W fazie operacyjnej, organ administracji publicznej zlecający zadanie publiczne dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania, a w szczególności:

- stanu realizacji zadania;
- efektywności, rzetelności i jakości wykonania zadania;
- prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania;
- prowadzenia dokumentacji określonej w przepisach prawa i w postanowieniach umowy.

W postępowaniu wykorzystywane są oficjalne wzory dokumentacji, w tym opublikowane przez Ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego: wzór oferty, ramowy wzór umowy i wzór sprawozdania z realizacji zadania publicznego.

W ramach **oceny jakości wykonania zadania** można wprowadzać do konkursów kryteria pozwalające zwiększyć lokalne korzyści. Należą do nich zamówienia obejmujące cały cykl życia produktu (np. obowiązek serwisowania), obowiązek przeszkolenia personelu czy innej formy przekazania know-how, czy wreszcie ocenę „społecznego zwrotu z inwestycji” (SROI) szeroko stosowanego w zamówieniach publicznych w Szkocji.

W przypadku przekazania zadań do realizacji na zasadzie powierzenia najlepiej określić standardy realizacji zadań/usług. Standardy powinny obejmować wymóg zapewnienia równego dostępu i

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

dostosowania usług do specyficznych potrzeb grup mniejszościowych i zagrożonych dyskryminacją¹¹, a umowy powinny mieć charakter wieloletni.

W przypadku wsparcia realizacji zadań ogłoszenie o konkursie powinno określić kryteria wyboru ofert zgodne z programem współpracy i innymi dokumentami planistycznymi, które funkcjonują w samorządzie¹².

2) Możliwe inne formy zlecania zadań - partnerstwo

Ustawa udppw, jako podstawową formę zlecania zadań wskazuje, jak opisano powyżej, otwarty konkurs ofert. Możliwość jego przeprowadzenia stanowi znaczący odstępstwo od obowiązku stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, wpływając na łatwość jego przeprowadzenia i elastyczność prowadzonych postępowań.

W praktyce współdziałania z organizacjami pozarządowymi, w związku z dostępem do środków UE pod rozwagę warto wziąć również możliwość poszukiwania wśród NGO partnerów do realizacji projektów dofinansowanych ze środków UE. Zasady formowania partnerstwa, w perspektywie finansowej 2014 – 2020, reguluje ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 (Dz. U. 2014, poz. 1146) – tzw. ustawa wdrożeniowa. Zgodnie z art. 33 ustawy wdrożeniowej w celu wspólnej realizacji projektu, w zakresie określonym przez instytucję zarządzającą krajowym programem operacyjnym albo instytucję zarządzającą regionalnym programem operacyjnym, może zostać utworzone partnerstwo przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt.

Nawiązanie przez samorząd współpracy z NGO wymaga przeprowadzenia otwartej procedury wyboru, z uwzględnieniem zasad przejrzystości i równego traktowania podmiotów. Przy wyborze partnera uwzględnia się w szczególności: zgodność działania potencjalnego partnera z celami partnerstwa, deklarowanego wkładu potencjalnego partnera w realizację celu partnerstwa (osobowego, organizacyjnego, technicznego lub finansowego), a także doświadczenia w realizacji projektów o podobnym charakterze.

¹¹" Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych", Źródło: www.pokl541.pozYTEK.gov.pl

¹² Ibidem

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

4.2. Instrukcja dla organizacji pozarządowej

Organizacje pozarządowe mają dwie podstawowe ścieżki ubiegania się o realizację zadań publicznych:

- 1) uczestnictwo w ogłaszanych przez samorząd postępowaniach (dominująca formuła – otwarty konkurs);
- 2) organizacje pozarządowe mogą również z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, na podstawie art. 12 pkt. 1 udppw.

1) Uczestnictwo w ogłaszanych przez samorząd postępowaniach

Oferta organizacji pozarządowej w otwartym konkursie powinna zawierać:

- szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji;
- termin i miejsce realizacji zadania publicznego;
- kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego;
- informację o wcześniejszej działalności organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 składających ofertę w zakresie, którego dotyczy zadanie publiczne;
- informację o posiadanych zasobach rzeczowych i kadrowych zapewniających wykonanie zadania publicznego oraz o planowanej wysokości środków finansowych na realizację danego zadania pochodzących z innych źródeł;
- deklarację o zamiarze odpłatnego lub nieodpłatnego wykonania zadania publicznego.

Jest możliwe składanie ofert wspólnych przez kilka NGO.

2) Wniosek o realizację zadania publicznego z własnej inicjatywy

Wniosek o realizację zadania publicznego, także takiego, które jest realizowane dotychczas w inny sposób, w tym przez organy administracji publicznej zawiera w szczególności:

- 1) opis zadania publicznego przeznaczonego do realizacji;
- 2) szacunkową kalkulację kosztów realizacji zadania publicznego.
- 3) Samorząd jest zobowiązany do rozpatrzenia wniosku, na co składa się następująca procedura:
 - a. rozpatrzenie celowości realizacji zadania publicznego przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, z uwzględnieniem:

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- i. stopnia, w jakim wniosek odpowiada priorytetowym zadaniom publicznym, określonym w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3,
 - ii. zapewnienia wysokiej jakości wykonania danego zadania,
 - iii. środków dostępnych na realizację zadań publicznych,
 - iv. korzyści wynikających z realizacji zadania publicznego przez organizację pozarządową lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy;
- b. informowanie o podjętym rozstrzygnięciu, a w przypadku stwierdzenia celowości realizacji zadania publicznego poinformowanie składającego wniosek o trybie zlecenia zadania publicznego, o którym mowa w art. 11 ust. 2 ustawy, oraz o terminie ogłoszenia otwartego konkursu ofert.

5. Ramy prawne przedsięwzięcia w danym modelu

5.1. Ramy prawne

Najważniejsze akty prawa polskiego

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594, z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U z 2015 r., poz. 782);
- 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118, z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 584);
- 5) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 121, z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t. j. Dz. U z 2013 r., poz. 1203, z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (t. j. Dz. U. z 1991 r., Nr 46, poz.203, z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 696);

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- 10) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1649, z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 (Dz. U. 2014, poz. 1146) – tzw. ustawa wdrożeniowa;
- 12) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. 2011, Nr 6 poz. 25).

5.2. Ewentualne kwestie wątpliwe do rozstrzygnięcia

Ewentualna problematyka jak zobligować NGO do pozyskiwania środków na realizację zadań

Zawierając z samorządem umowę o wsparcie realizacji zadania publicznego NGO zobowiązuje się również do zapewnienia części finansowania ze środków własnych oraz z innych źródeł (w tym: z wpłat i opłat adresatów zadania publicznego, z innych źródeł publicznych, z pozostałych źródeł). Wywiązanie się z podjętych w tym zakresie zobowiązań stanowi o możliwości prawidłowego wykonania umowy. Brak odpowiednich środków uniemożliwia wykonywanie zadań, może zatem prowadzić do kłopotów z rozliczeniem zadania, naliczeniem kar umownych, a w skrajnym przypadku nawet do odstąpienia od umowy przez samorząd. Stosowne zapisy w tej mierze zawiera wzór umowy określony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. 2011, Nr 6 poz. 25).

Zasadniczych mechanizmów prowadzących do zwiększenia skłonności NGO do angażowania do realizacji zadania publicznego środków innych niż pochodzące z budżetu zlecającego samorządu należy poszukiwać w warunkach ogłaszanych konkursów ofert, zmierzając w kierunku ustalenia, jako jednego z kryteriów oceny, partycypacji finansowej NGO w realizacji zadania.

Możliwość zastosowania ustawy prawo zamówień publicznych w procesie przekazania zadań

Ustawa dppw, wprowadzając tryb konkursu ofert dla zlecenia zadań publicznych, ustanawia istotny wyjątek od zasady stosowania przez jednostki samorządu terytorialnego ustawy prawo zamówień publicznych.

Należy jednak mieć na względzie, że NGO, będące stronami umów o powierzenie lub wsparcie realizacji zadania publicznego, mają obowiązek, przy zlecaniu prac publicznego opłacanych z dotacji, stosować ustawę prawo zamówień publicznych. Zasada ta, wynikająca z przepisów powszechnie obowiązujących, znalazła dodatkowo wyraz we wzorze umowy, określonym Rozporządzeniem

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego. Wyłącznie w przypadku, gdy zadania opłacane z dotacji podzlecane są innym NGO (lub podmiotom, do których mogą być adresowane otwarte konkursy ofert – por. wyżej), możliwe jest udzielenie zamówienia poza trybem wynikającym z ustawy prawo zamówień publicznych – z zapewnieniem jednak jawności i uczciwej konkurencji.

W przypadku gdy w ramach realizacji zadania publicznego przewidziane są zamówienia opłacane wyłącznie ze środków inne niż dotacja (własne środki NGO, sponsorzy) ustawa prawo zamówień publicznych nie znajduje zastosowania.

Podział zadań pomiędzy samorząd i organizacje pozarządową

Doprecyzowanie „linii demarkacyjnej” wyznaczającej zakres usług publicznych przewidzianej przez samorząd do zlecenia organizacjom pozarządowym. Zakreślając zakres działań zlecany NGO należy mieć na uwadze, że nie wszystkie zadania mogą i powinny być delegowane poza struktury jednostki samorządu terytorialnego. Dotyczy to przede wszystkim władczych kompetencji, w których organy jednostek samorządu terytorialnego, w drodze wydawanych decyzji, kształtują sytuację prawną jednostek – przykładowo decyzji wydawanych w sferze pomocy społecznej.

Okres trwania umowy

Dobór okresu trwania zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym. Umowa o wsparcie realizacji zadania publicznego lub o powierzenie realizacji zadania publicznego może być zawarta na czas realizacji zadania lub na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, co wynika z zapisów udppw.

Należy podkreślić, że wydłużenie okresu, na jaki zadanie jest zlecone, zwiększa stabilność funkcjonowania NGO i długoterminową zdolność do realizacji zadań publicznych. Z drugiej strony, samorząd zawsze powinien zagwarantować sobie możliwość rezygnacji ze współpracy, gdy NGO nie realizuje zakładanych i wskazanych w umowie o współpracy rezultatów.

6. Możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia

6.1. Możliwe źródła finansowania przedsięwzięcia w danym modelu

We wcześniejszej części opracowania wskazano na możliwe sposoby kontraktacji usług publicznych realizowanych przez NGO, co wiąże się z przekazywaniem przez samorząd środków budżetowych. W przekazywaniu zadań organizacjom pozarządowym należy zmierzać do rozwiązań, w których będzie się zwiększał udział źródeł finansowania projektów, innych niż budżet Miasta (wykonywanie

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

zadań w oparciu o własne zasoby NGO oraz pozyskane dotacje i środki z tzw. sponsoringu, a także w oparciu o wolontariat)¹³.

Posługując się terminologią stosowaną w udppw, należy wskazać, że Miasto powinno dążyć raczej do zawierania umów o **wspieranie realizacji zadań publicznych**, niż umów o ich **powierzenie**. W określonych przypadkach takich jak zlecanie zadań w trybie zamówień publicznych, udzielanie gwarancji, poręczeń a także dotacji i pożyczek z budżetu, finansowanie będzie miało miejsce z budżetu Miasta. Specyficzną formą finansowania jest również udział NGO w **konkursach regrantingowych**, jako Realizator Projektu, przy czym rozwiązanie to stosowane jest do niewielkich przedsięwzięć.

Organizacje pozarządowe mają również możliwość współfinansowania swoich działań ze **środków UE**. Poniżej zaprezentowano zidentyfikowane przykłady możliwego wsparcia w ramach okresu programowania 2014-2020.

W ramach modelu istnieje możliwość uzyskania dofinansowania w ramach **Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna** oraz **Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym** Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020.

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna

Celem szczegółowym omawianego działania jest **wzmocnienie potencjału instytucji działających na rzecz włączenia społecznego**.

Do typów projektów wpisujących się w omawiane działanie należy zaliczyć:

- działania edukacyjne na rzecz kluczowych pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej,
- opracowanie, przetestowanie i wdrożenie standardów kształcenia w zakresie trzech nowych specjalności zawodowych w pracy socjalnej, których wdrożenie wynika z planowanych zmian w systemie pomocy społecznej, tj: asystentura i mediacja socjalna, organizator usług socjalnych oraz animator społeczności lokalnych.

¹³ Przykładowo, jednego ze źródeł finansowania organizacji pozarządowych można upatrywać z związku ze zmianą określoną w art. 1 pkt. 25 znowelizowanej w 2015 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw, która zakłada (zgodnie z uzasadnieniem nowelizacji) utworzenie państwowego funduszu celowego, jakim będzie **Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego**. Jego dysponentem będzie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Proponuje się, że przychodami Funduszu będą środki finansowe pochodzące z 1% podatku niewydatkowane przez organizacje, które utraciły status pożytku publicznego, oraz środki wydatkowane w sposób niezgodny z art. 27 ust. 2. Zgromadzone na Funduszu środki finansowe będą miały na celu **udzielanie wsparcia organizacjom pożytku publicznego**. Przedmiotowe wsparcie będzie realizowane w trybie otwartego konkursu ofert, stając się dodatkowym źródłem finansowania przedsięwzięć przez NGO.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- utworzenie sieci współpracy podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej, instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy oraz organizacji pozarządowych z wykorzystaniem regionalnych platform współpracy,
- wypracowanie i wdrożenie modeli kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych m. in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji,
- wdrożenie usprawnień organizacyjnych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej przez nakierowanie działań na poprawę obsługi klienta,
- wypracowanie i upowszechnienie modelu współpracy instytucji zatrudnienia socjalnego z innymi podmiotami realizującymi usługi społeczne,
- przygotowanie, przetestowanie i zweryfikowanie funkcjonowania systemu akredytacji dla instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa: centrów i klubów integracji społecznej, agencji usług socjalnych i innych nowopowstających form.

Do potencjalnych beneficjentów projektu można zaliczyć:

- administracja rządowa i jej jednostki podległe oraz nadzorowane,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- **organizacje pozarządowe**,
- podmioty ekonomii społecznej,
- federacje lub związki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- związki rewizyjne właściwe do spraw spółdzielczości,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,
- partnerzy społeczni zgodnie z definicją przyjętą w PO WER,
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym i jednostki prowadzące kształcenie lub doskonalenie zawodowe,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze.

Całkowity budżet działania wynosi 61 135 371 EUR. Natomiast maksymalny poziom dofinansowania kształtuje się na poziomie 84,28%.

Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym

Celem szczegółowym omawianego działania jest **Rozwój form mieszkalnictwa wspomaganego na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako form zdeinstytucjonalizowanych.**

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Do typów projektów wpisujących się w omawiane działanie należy zaliczyć:

- szkolenia kadr systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- wypracowanie, przetestowanie i wdrożenie (w tym upowszechnienie) standardów usług łącznie z weryfikacją standardów kształcenia kadr usług asystenckich i opiekuńczych na rzecz osób starszych o różnym stopniu niesamodzielności w miejscu zamieszkania z uwzględnieniem świadczenia tych usług przez osoby 50+,
- opracowanie standardów kształcenia w usługach asystenckich i opiekuńczych świadczonych na rzecz osób starszych o różnym stopniu niesamodzielności w ich miejscu zamieszkania (w powiązaniu z wypracowanymi standardami),
- wypracowanie i przetestowanie modelowych rozwiązań w zakresie sprawowania opieki wspierających aktywność zawodową i ograniczających ubóstwo,
- wypracowanie standardów i przeprowadzenie pilotaży w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób o specyficznych potrzebach, z uwzględnieniem możliwości finansowania tych rozwiązań.

Do potencjalnych beneficjentów projektu można zaliczyć:

- administracja rządowa i jej jednostki podległe oraz nadzorowane,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- stowarzyszenia i związki jednostek samorządu terytorialnego,
- **organizacje pozarządowe**,
- podmioty ekonomii społecznej,
- federacje lub związki organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,
- partnerzy społeczni zgodnie z definicją przyjętą w PO WER,
- uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym,
- jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze,
- jednostki badawczo-rozwojowe.

Całkowity budżet działania wynosi 52 022 450 EUR. Natomiast maksymalny poziom dofinansowania kształtuje się na poziomie 84,28%.

Należy nadmienić, iż o środki te może starać się NGO samodzielnie lub w partnerstwie z miastem.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

W chwili przygotowania niniejszego zestawienia nie ma wytycznych dotyczących harmonogramów konkursów, katalogów kosztów kwalifikowanych czy też listy załączników niezbędnych do przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Prywatni grantodawcy i wolontariat

Na polskim rynku działa szereg fundacji, których założycielami są podmioty komercyjne (przedsiębiorstwa, firmy, korporacje), które prowadzą działalność w oparciu zasadę odpowiedzialnego biznesu, polegającego na dbałości o potrzeby otoczenia, w którym funkcjonuje dana firma. Programy tych firm mają często charakter pomocy osobom społecznie wykluczonym, chorym, biednym czy bezrobotnym. W ramach działalności charytatywnej firmy te udzielają wsparcia bezpośrednio potrzebującym lub podmiotom działającym na rzecz obywateli (np. szpitale, czy ośrodki opieki społecznej, organizacje pozarządowe). Odbywa się to w dwojaki sposób:

- w oparciu o **umowy sponsorskie** - przekazanie środków finansowych w zamian za realizację określonych świadczeń,
- bezpłatne wykonanie usług na zasadzie tzw. **wolontariatu** na rzecz określonych grup społecznych.

W prezentowanym modelu organizacje pozarządowe realizujące zadania przekazane przez Miasto, zarówno w trybie bezpośrednim, jak i przy pomocy innych realizatorów projektów, ale także sami realizatorzy projektów, mogą starać się o wsparcie z różnego typu fundacji korporacyjnych. Warto przywołać przykład Domu "Gościnna Przystań", działającego w Gdańsku Oruni, którego działalność tylko w niewielkim stopniu jest finansowana przez Miasto, pozostałe środki są przez tę organizację pozyskiwane samodzielnie z innych źródeł, w tym z fundacji korporacyjnych, np. z fundacji "Velux" na remont obiektu. Organizacje pozarządowe mogą również angażować wolontariat pracowniczy poszczególnych firm komercyjnych w swoich działaniach bezpośrednio na rzecz obywateli.

Przykładowe fundacje korporacyjne adresujące swoją działalność do sfery usług publicznych i przedsiębiorczości:

- **Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga** - założona przez bank Citi Handlowy w roku 1996 (m.in. opieka zdrowotna, polityka społeczna, nauka przedsiębiorczości); Źródło: <http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/6138.htm>;
- **Fundacja Banku Zachodniego WBK** (m.in. aktywność gospodarcza, społeczna, obywatelska); Źródło: <http://fundacja.bzwbk.pl/>;
- **Fundacja PGE — Energia z serca** (m.in. pomoc społeczna, wsparcie organizacji społecznych i samorządowych), Źródło: <http://www.gkpge.pl/fundacja-pge>;

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- **Fundacja mBanku** (wspiera działania na rzecz edukacji, udziela wsparcia finansowego w postaci dotacji projektom rozwojowym, głównie w obszarze edukacji matematycznej), Źródło: <http://www.mbank.pl/o-nas/o-mbanku/fundacja/wsparcie-finansowe.html>;
- **Fundacja im. dr. M. Kantona** (m.in. niesienie pomocy osobom chorym i niepełnosprawnym, realizacji projektów i działalności organizacji charytatywnych); Źródło: http://www.pekao.com.pl/o_banku/odpowiedzialnosc/fundacja_kantona/;
- **Narodowy Bank Polski** (m.in. rozbudzanie postaw i zachowań przedsiębiorczych (zwłaszcza wśród ludzi młodych oraz po 45 roku życia, zapobieganie wykluczeniu finansowemu, gospodarowanie budżetem domowym), Źródło: <http://www.nbportal.pl/edukacja-w-nbp/dofinansowanie-nbp>;
- **Fundacja im. Stefana Batorego oraz Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży** (m.in. zwiększenie udziału obywateli w życiu publicznym, upowszechnianie wartości demokratycznych i praw człowieka, rozwój działalności rzeczniczej i kontroli obywatelskiej, wspieranie grup narażonych na wykluczenie, wzmocnienie kondycji organizacji pozarządowych, Źródło: <http://www.ngofund.org.pl/wspolpraca-dwustronna>.

Kolejnym źródłem finansowania działań NGO mogą być liczne programy ministerialne wspierające konkretne inicjatywy i przedsięwzięcia, adresowane także do organizacji pozarządowych, np. z ramienia Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sprawiedliwości. NGO mogą także się starać o wsparcie bezpośrednio ze strony powiatowych i wojewódzkich władz samorządowych.

W kontekście zachęty NGO do realizacji działań przekazanych przez Miasto w oparciu o montaż finansowy środków pochodzących z różnych źródeł, bardzo ważną kwestią staje się trwałość zawieranych umów pomiędzy NGO i Miastem oraz tzw. motywatory dla NGO do starania się o środki zewnętrzne. Zagadnienia te zostały poruszone w ramach kwestii problemowych.

Warunki udzielenia wsparcia ze strony prywatnych fundacji i każdego innego grantodawcy są ustalane indywidualnie przez te podmioty i publikowane na dedykowanych stronach internetowych. Dobrą praktyką może być sporządzanie i bieżące aktualizowanie informatora dla NGO w zakresie dostępnych źródeł finansowania na wzór materiału opracowanego przez Centrum PISOP dla województwa wielkopolskiego: dostępnego pod adresem <http://www.pisop.org.pl/zrodla-finansowania>.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Istotnym źródłem finansowania działalności organizacji pozarządowej mogą być także **przychody z prowadzonej działalności gospodarczej**¹⁴. Dobrym przykładem jest przywołany w tym dokumencie przypadek Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej, która w ramach swojej działalności prowadzi kawiarnię i hotel, w których zatrudnia młodzież, potrzebującą wprowadzenia na rynek pracy.

6.2. Przykładowa instrukcja przygotowania montażu finansowego

Zaleca się, aby Miasto, które jest organizatorem współpracy z organizacjami pozarządowymi, przed przekazaniem zadań organizacjom pozarządowym opracowało wstępny montaż finansowy dla projektu. Celem takiego działania jest właściwe określenie zarówno zakresu przekazywanych zadań, jak i maksymalnej wielkości dofinansowania z budżetu Miasta. Jest to szczególnie potrzebne w sytuacji wsparcia realizacji zadań przez NGO (wsparcie wiąże się jedynie dofinansowaniem, w odróżnieniu od powierzenia zadań do realizacji NGO, za którym idzie przekazanie środków niezbędnych na ich realizację).

Przygotowania dla pozyskania finansowania przez NGO natomiast obejmują:

- 1) Określenie zakresu rzeczowego projektu i jego kosztorysu. Jeśli projekt będzie dotyczył również remontu lub modernizacji nieruchomości konieczne może być wykonanie analiz na potrzeby wniosku aplikacyjnego i studium wykonalności lub biznesplanu (m.in. analizy techniczne, marketingowe, prawne, finansowe, ekonomiczne, środowiskowe).
- 2) W przypadku, gdy NGO działa, jako Operator Projektu, zakres rzeczowy każdego z projektów również powinien być określony i powinien wpisywać się w zakres przekazany mu przez Miasto oraz obejmować co najmniej spectrum działań przewidzianych w umowie pomiędzy miastem i operatorem.
- 3) Opracowanie budżetu projektu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania, w którym obok środków własnych NGO (pochodzących np. z dotacji z budżetu Miasta) znajdują się potencjalne środki możliwe do pozyskania przez NGO, ze źródeł zewnętrznych, takich jak m.in. fundusze UE, środki z programów ministerialnych, środki od fundatorów korporacyjnych. Źródła finansowania na tym etapie powinny zakładać możliwe i prawdopodobne do pozyskania środki. Jednym ze źródeł może być wskazanie wolontariatu pracowniczego firm, przedsiębiorstw i korporacji, które w swoich założeniach mają inicjatywy mieszczące się w zakresie analizowanego projektu.
- 4) Weryfikacja źródeł finansowania wskazanych w budżecie i ewentualna korekta zakresu projektu.

¹⁴ pod warunkiem, że organizacja ta ma taki status.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

- 5) Złożenie wniosku o dofinansowanie projektu do właściwej instytucji. W przypadku działania NGO w roli Operatora Projektu, także wybór realizatorów poszczególnych projektów, którzy będą wykonywali zadania w oparciu o środki przekazane przez Operatora, ale także w oparciu o własne środki finansowe lub fundusze pozyskane na projekt.
- 6) Podpisanie umów o dofinansowanie, ale także umów z realizatorami projektów (ścieżka z Operatorem Projektu) i rozpoczęcie realizacji Projektu.

6.3. Ryzyka związane z finansowaniem

Tabela zawiera najważniejsze ryzyka związane z finansowaniem projektów przekazywanych do realizacji organizacjom pozarządowym.

Tabela 2: Ryzyka związane z finansowaniem

Rodzaj i przyczyna wystąpienia ryzyka	Skutek wystąpienia ryzyka	Działania zapobiegawcze	Istotność ryzyka
Nieuzyskanie dofinansowania ze środków pomocowych (zwrotnych lub bezzwrotnych) bądź uzyskanie go w wysokości niższej od zakładanej	Istotne zwiększenie wkładu własnego do realizacji przedsięwzięcia (lub) ograniczenie zakresu rzeczowego przedsięwzięcia	Rzetelne przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej oraz bieżąca współpraca z instytucjami przyznającymi dofinansowanie	Istotne
Zwrot części lub całości dotacji inwestycyjnej (o ile wystąpi) na skutek naruszenia przez Beneficjenta - NGO warunków umowy o dofinansowanie,	Zwiększenie kosztów realizacji przedsięwzięcia	Opracowanie i wdrożenie planu prowadzenia działalności w okresie trwałości projektu; Zatrudnienie specjalistów w zakresie rozliczania projektów UE	Średnie
Nieuzyskanie dofinansowania z uwagi na ryzyko w zakresie zapewnienia trwałości procesu (umowa krótkoterminowa z miastem)	Zwiększenie kosztów projektu finansowanych ze środków własnych	Zawieranie umów wieloletnich pomiędzy Miastem i NGO	Istotne
Wydłużenie czasu na realizację robót, usług lub dostaw z powodu błędów w umowach lub odwołań ze strony wykonawców	Opóźnienie w realizacji (i/lub) zwiększenie kosztów realizacji przedsięwzięcia	Przyjęcie sprawdzonego standardu wzorów umów. Weryfikacja opracowanych projektów umów przez zewnętrznego konsultanta; wsparcie prawników	Średnie

Źródło: Opracowanie własne

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

7. Przykładowe działania w ramach modelu

Szerokie spektrum tzw. **działań miękkich** realizowanych przez organizacje pozarządowe, jako przekazanie przez samorząd zadań i prac do realizacji w zakresie usług społecznych, w tym np. związanych z pomocą społeczną, wsparciem społeczeństwa obywatelskiego, edukacją, wspierające umiejętności współdziałania, takie jak wolontariat. Szczególnym przypadkiem w tym modelu jest przekazanie do używania wraz z zakresem zadań także narzędzi, niezbędnych do ich realizacji, najczęściej konkretnej nieruchomości. Z tego też powodu działania te mogą być połączone z **działaniami inwestycyjnymi** związanymi z renowacją obiektu, w którym taka działalność będzie prowadzona. Obiekt ten w zależności od uwarunkowań organizacyjnych może być przekazany po wyremontowaniu lub też remont będzie elementem współpracy Miasta i organizacji pozarządowej. Może to być uzasadnione przede wszystkim koniecznością dostosowania obiektu do potrzeb organizacji i jej szczegółowego programu działania planowanego do realizacji.

Przekazanie zadań może odbywać się także w formule projektów regrantingowych, w których NGO może występować zarówno w charakterze Operatora Projektu jak i Realizatora Projektu.

Efektom działań tzw. "miękkich" realizowanych lub koordynowanych przez organizacje pozarządowe będą prace remontowe lub inwestycyjne, wykonywane przez społeczność lokalną, takie jak np.: zagospodarowanie przestrzeni sąsiedzkiej, podwórek, placów zabaw, założenie kwietników, posadowienie elementów małej architektury.

Wśród działań wspierających NGO realizowanych przez samorząd, znajdują się takie jak: koordynacja prac pomiędzy interesariuszami, zapewnienie takich zasobów jak: pomieszczenia, teren, sprzęt, wyposażenie dla prowadzenia działalności NGO.

Poniżej w sposób bardziej szczegółowy zaprezentowano informacje o idei **regrantingu**.

Regranting to sposób kontraktacji zadań publicznych, w ramach którego środki otrzymane w formie dotacji przez podmiot operatora są rozdystrybuowane również w formie dotacji (grantów) podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za ich spożytkowanie. Koncepcja została przyjęta na gruncie polskim bazując na doświadczeniach Stanów Zjednoczonych i Europy Zachodniej. Nie istnieją formalne ograniczenia w wielkości dotacji udzielanych, jako regranting, natomiast w praktyce rozwiązanie stosowane jest do dotacji niskich wartości. W warunkach polskich, najczęściej dotacje udzielane przez operatora opiewają na kwoty kilku tysięcy złotych. Stąd, czasem stosowanym, a nie w pełni odzwierciedlającym ideę zamiennikiem dla nazwy regranting jest - „fundusz mikrodotacji”.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Do 2015 roku regranting nie jest formułą stosowaną powszechnie, głównie z uwagi na wątpliwości prawne, które zostały w znacznej mierze rozwiązane nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, precyzująca zasady stosowania regrantingu.

Doskonałym kompendium wiedzy o zagadnieniu jest opracowanie „Podręcznik regrantingu, czyli jak wdrażać regranting w samorządach gminnych i powiatowych. Modelowe rozwiązanie opracowane przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce”. Dokument wskazuje, że samorząd powinien być szczególnie zainteresowany regrantingiem, gdyż stosując go, m.in:

- zmniejsza zaangażowanie zasobów związanych z przeprowadzeniem otwartych konkursów ofert, monitorowaniem i rozliczeniem wykorzystania przyznanych dotacji,
- skuteczniej dociera z ofertą konkursów do beneficjentów wsparcia,
- uzyskuje lepszą jakość ofert składanych w konkursach,
- działa efektywniej finansowo (operator i grantobiorcy dysponują na ogół dodatkowymi środkami lub wykorzystują alternatywne zasoby jak np. wolontariat,
- Jest w stanie dostosować warunki konkursu do specyfiki działania lokalnych organizacji.

Z perspektywy organizacji pozarządowych występujących w roli grantobiorców, rozwiązanie również oferuje szereg korzyści:

- mniejszy poziom skomplikowania procedury, choć jest to często pochodna niskiej wartości dotacji,
- większa możliwość uzyskania wsparcia Operatora przy składaniu ofert i rozliczaniu przyznanych dotacji oraz przy realizacji dofinansowanych projektów.

Zgodnie ze wskazanym opracowaniem, korzyści dla mieszkańców danego terenu to m.in.:

- więcej dobrych projektów służących mieszkańcom,
- projekty w nowych obszarach, dotychczas nieobjętych otwartymi konkursami ofert,
- wsparcie silnego lokalnego operatora, który może przyciągać dodatkowe środki zewnętrzne.

8. Podsumowanie - model w różnych aspektach rewitalizacji

Aspekt społeczny

Model odnosi się do współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, której zasadniczym celem jest zaangażowanie przedstawicieli społeczeństwa w realizację usług społecznych, z jednej strony jako organizacje pozarządowe - realizujące projekty na rzecz obywateli, z drugiej strony jako mieszkańcy - odbiorcy tych usług, bezpośredni beneficjenci, włączeni w proces rewitalizacji w sposób

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

aktywny. Umożliwia to lepsze dopasowanie oferty usług do potrzeb. Należy jednak mieć na względzie zapewnienie trwałości i systematyczności prowadzonych działań przez NGO.

Aspekt techniczny

Odnosi się do efektów materialnych prowadzonych działań i będzie ewentualnie polegał na odnowieniu budynku, przeznaczonego na prowadzenie działalności NGO, choć nie zawsze będzie to miało miejsce.

Aspekt przestrzenny i środowiskowy

Realizowane działania miękkie wpływają na ograniczenie negatywnych i wzbudzanie pozytywnych zachowań mieszkańców rewitalizowanych obszarów związanych z dbałością o przestrzeń publiczną, nieruchomości komunalne.

Aspekt ekonomiczny

Zakres zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe może dotyczyć również wspierania rozwoju drobnej przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców. Wynikiem działań prowadzonych przez organizacje pozarządową będzie wzrost kompetencji mieszkańców rewitalizowanego obszaru w zakresie zachowań przedsiębiorczych, w tym także działających przedsiębiorców, co w powiązaniu ze wzrostem także kompetencji społecznych tych osób, może przyczynić się rozwoju lokalnego rynku pracy.

Wpływ na budżet Miasta

Wpływ na budżet miasta należy rozpatrzeć w aspekcie kosztów alternatywnych zadań przekazywanych NGO. Biorąc pod uwagę wysoką sprawność działania (w tym np. umiejętne dopasowanie narzędzi, działań do specyfiki zadania), elastyczność, wykorzystanie innych niż miejskie środków finansowych czy zasobów (sponsoring, środki i praca mieszkańców, wolontariuszy), efektywność finansowa modelu jest bardzo duża. Realizacja zakresu zadań zlecanego organizacjom pozarządowym bezpośrednio siłami samorządu jest na ogół droższa. Wniosek ten jest jednym z powodów silnego rozwoju organizacji pozarządowych, w tym organizacji pożytku publicznego.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

9. Mocne i słabe strony modelu

Mocne strony:

- Relatywnie większa efektywność realizacji zadań przez NGO, w szczególności w sferze dopasowania rozwiązań do potrzeb społecznych danego obszaru, ale także lepsza efektywność finansowa;
- Możliwość zmobilizowania środków finansowych z różnych źródeł, w tym z fundacji utworzonych przez podmioty korporacyjne i firmy;
- Konkurencja w zakresie starania się o środki ze źródeł zewnętrznych przekłada się na lepszą ofertę programową;
- Możliwość szerszego wykorzystania wolontariatu, jako elementu rewitalizacji społecznej;
- Większe zaangażowanie społeczeństwa w proces rewitalizacji poprzez uczestniczenie w odbiorze i świadczeniu usług społecznych;
- Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, obywatelskich, wdrażanie zasad partycypacji i współzrządzenia wśród mieszkańców;
- Wykorzystanie roli Operatora i formuły regrantingu, jako narzędzia umożliwiającego zaangażowanie osób fizycznych i grup nieformalnych w proces rewitalizacji poprzez ograniczenie formalności w relacji Operator - Realizator do niezbędnego minimum.

Słabe strony:

- Niski stopień samodzielności finansowej organizacji pozarządowych oraz zależność od zewnętrznych, często czasowych źródeł finansowania, takich środki funduszy UE lub wszelkiego rodzaju programy ministerialne;
- Konieczność sformułowania odpowiednich kryteriów wyboru organizacji do realizacji zadań, tak, aby w postępowaniu wpłynęły wiarygodne oferty, gwarantujące odpowiedni poziom usług oraz trwałość działania;
- Konieczność wypracowania mechanizmu oceny realizacji zadań, który pozwoli na monitorowanie i ewaluację działań NGO przez samorząd, pod względem zgodności z zamierzeniami i oczekiwaniami społecznymi;
- Relatywnie mniejszy wpływ Miasta na sposób i ostateczny zakres realizacji zadań;
- Wydłużony czas reakcji Miasta na ewentualne działania NGO niezgodne z zamierzeniami programowymi.

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

10. Podsumowanie

Omawiany model jest powszechnie wykorzystywany w praktyce samorządowej zarówno w Polsce jak i zagranicą. Rozwój III sektora wiąże się ze skutecznością realizowanych działań, stanowiąc atrakcyjną alternatywę przy zlecaniu usług publicznych. Współczesna definicja rewitalizacji, obejmująca zarówno działania infrastrukturalne jak i odnowę tkanki społecznej obnażyła deficyty wielu realizowanych nie tylko w Polsce projektów, w których aspekt pracy z mieszkańcami był reprezentowany w niewystarczającym stopniu. Siła NGO, polegająca na dobrej znajomości rewitalizowanego obszaru, ludzi tam zamieszkujących, ich problemów, potrzeb a równocześnie strategiczne i operacyjne know-how to przesłanki, które predestynują organizacje pozarządowe do występowania w roli istotnego partnera działań rewitalizacyjnych.

Model szczególny nacisk kładzie na wykorzystanie przewag organizacji pozarządowych nad samorządem w realizacji niektórych zadań. Należą do nich, jak już wcześniej wspomniano, wszelkie zadania z zakresu tzw. usług publicznych, czyli służące zaspokajaniu potrzeb społecznych o charakterze niematerialnym. Zadania te bardzo dobrze wpisują się ideę rewitalizacji. Zaprezentowany model współpracy prezentuje także możliwości angażowania zewnętrznych źródeł finansowania, które mogą być pozyskiwane przez NGO, jako współfinansowanie projektów. Model dzięki możliwej konstrukcji opartej na regrantingu otwiera także szersze możliwości angażowania (w tym wypadku przez NGO w roli Operatora) nawet drobnych realizatorów projektów, takich jak nieformalne grupy społeczne, czy osoby fizyczne). Współpraca samorządu z NGO rodzi pewne ryzyka związane głównie z jakością i trwałością realizowanych zadań, co wymaga starannego przygotowania warunków konkursowych oraz umów współpracy.

11. Projekty podobne

Model „pracy podwórkowej” Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej

Przywołany przykład nie jest typowym w zakresie współpracy NGO z samorządem. Jest on jednak bardzo cenny z uwagi na sposób prowadzenia i finansowania działalności. Jest to przykład organizacji, która od samego początku na realizację swoich projektów pozyskuje finansowanie z różnych źródeł a współfinansowanie z budżetu Miasta jest nieznaczne. Organizacja taka spełnia kryteria, wymagane dla potencjalnego Operatora projektów w niniejszym modelu.

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Model realizowany przez Gdańską Fundację Innowacji Społecznej w ramach projektu „Edukacja obywatelska w działaniu”, którego głównym celem było przekształcenie podwórkowej przestrzeni sąsiedzkiej i aktywizacja społeczna mieszkańców. Realizowany był w gdańskiej dzielnicy Orunia, w której zdiagnozowano występowanie szeregu problemów społecznych, w tym deficytu poczucia tożsamości i wspólnoty. W dzielnicy zamieszkuje relatywnie dużo rodzin dysfunkcyjnych i ubogich, co skutkuje dekapitalizacją substancji majątkowej i ograniczoną dbałością o przestrzeń publiczną, w tym sąsiedzką. W opinii autorów projektu, bazujących na doświadczeniach Belfastu, „przestrzeń sąsiedzka jest miejscem codziennym, które wypełnia lukę pomiędzy miejscami publicznymi (ulicami, skwerami, parkami, budynkami) a prywatnymi, do których dopuszczamy tylko najbliższych (np. mieszkaniem czy ogródkiem). Podwórko jest przestrzenią do nawiązywania relacji sąsiedzkich i budowania społeczności lokalnej.”¹⁵

Źródło: *Przewodnik po podwórkach – czyli jak w dziesięciu krokach zmienić z mieszkańcami przestrzeń ich sąsiedztwa*, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk 2013

Efektom projektu było m.in. zrewitalizowanie zaniedbanej przestrzeni w postaci kilku gdańskich podwórek i wzmocnienie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami. Pozytywne doświadczenia zostały spisane w formie podręcznika dobrych praktyk. Co istotne, Projekt nie wymagał znacznych nakładów finansowych z uwagi na znaczne wykorzystanie pracy mieszkańców i wolontariuszy.

¹⁵ Przewodnik po podwórkach – czyli jak w dziesięciu krokach zmienić z mieszkańcami przestrzeń ich sąsiedztwa, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk 2013, str.10.

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Autorzy cytowanego opracowania wskazują na 10 kroków realizacji projektu podwórkowego. Są to:¹⁶

1. Przygotowanie do pracy projektowej: analiza przestrzeni i społeczności, pozyskanie środków i partnerów.

Możliwe formy diagnozy: rozmowa z mieszkańcami, koncerty, festyny połączone z warsztatami, wywiadami. Obok załączono przykładowe pytania ankietowe skierowane do mieszkańców.

2. Zespół, budżet, plany.

W analizowanym projekcie podstawową rolę we współpracy z mieszkańcami odgrywały tandemy: architekt i facylitator społeczny – osoba organizująca społeczność w działaniu.

3. Szczegółowy harmonogram.

4. Akcja promocyjna i informacyjna.

Celem jest rozgłos dla projektu, zaadresowanie do mieszkańców, mediów, sponsorów, innych interesariuszy.

5. Spotkania planistyczne.

Zasadne są spotkania z mieszkańcami bezpośrednio na przekształcanym obszarze, co daje możliwość lepszej wizualizacji i zweryfikowania potrzeb.

6. Praca nad rozwiązaniami technicznymi odnoszącymi się do projektu opracowanego z mieszkańcami.

7. Zakup materiałów, zaplanowanie i umówienie dostaw materiałów.

8. Prace podwórkowe.

Zasadne jest maksymalne wykorzystanie potencjału mieszkańców, szczególnie przy relatywnie prostych pracach, nie wymagających zastosowania specjalistycznych technologii i narzędzi.

9. Podsumowanie i świętowanie.

Etap wpływa pozytywnie na zidentyfikowanie się mieszkańców z efektami pracy, co ma pozwolić na długofalowe funkcjonowanie.

10. Ewaluacja projektu.

1. Z czego mieszkańcy są dumni w swojej przestrzeni sąsiedzkiej, czym się chwalą?

2. Czego się wstydzą lub co im doskwiera?

3. Czy próbowali coś robić w tej przestrzeni, czy się im udało, czy nie i dlaczego?

4. Jaką przestrzeń mieszkańcy uważają za swoją, a jaką za obcą?

5. Jaka jest struktura wiekowa mieszkańców: przewaga osób starszych czy młodych małżeństw z dziećmi, a może osób samotnych lub studentów?

6. Jaki jest ich status ekonomiczny, jakie mają wykształcenie?

7. Czy mieszkania, w których żyją mieszkańcy, są własnościowe, komunalne czy spółdzielcze?

8. Gdzie bawią się dzieci? Jak spędzają czas w okolicy osoby starsze, emeryci?

9. Czy mieszkańcy dzielący jedno podwórkę dobrze się znają, czy też mamy do czynienia z kilkoma grupami mieszkańców utrzymujących kontakt – jaka jest między nimi relacja?

Źródło: Przewodnik po podwórkach – czyli jak w dziesięciu krokach zmienić z mieszkańcami przestrzeń ich sąsiedztwa, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk 2013, str.19.

¹⁶ Ibidem

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Wybrane zidentyfikowane czynniki sukcesu:

- Doskonała znajomość obszaru interwencji przez NGO ułatwiła etap diagnozy potrzeb i zdefiniowania zakresu projektu;
- Duże doświadczenie animatorów w pracy z mieszkańcami ułatwiło zarówno etap planowania jak i realizacji;
- Kluczowa rola partycypacji społecznej, czyli „z ludźmi a nie dla ludzi” – mieszkańcy poczuli się zarówno organizatorami, wykonawcami jak i docelowymi gospodarzami przekształcaniej przestrzeni, co ograniczyło np. przypadki wandalizmu.
- Umiejętne angażowanie partnerów – instytucji miejskich, wolontariuszy (w tym ze szkół i uczelni), polityków, sponsorów. Przykładem może być tu np. włączenie Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych, który umożliwił w ramach projektu pracę osób odrabiających długi z tytułu zaległości czynszowych w mieszkaniach komunalnych.

Kawiarnia Kuźnia Cafe i So Stay Hotel

Przedsięwzięcie realizowane w ramach Gdańskiej Fundacji Innowacji Społecznej (GFIS) w obszarze przedsiębiorczości społecznej. Fundacja utworzona w 2012 roku została powołana w celu wdrażania programów aktywizacji społeczno - zawodowej w prowadzonych przez nią przedsiębiorstwach społecznych, które są pomostem wprowadzającym młodzież znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej na rynek pracy. Jej działanie opiera się na zasadzie, iż cały zysk jest reinwestowany w działania wspierające tę młodzież.

W kawiarni młodzi ludzie mają możliwość zdobywania doświadczenia w baristyce i obsłudze klienta. Kawiarnia pełni rolę miejsca spotkań artystycznych, organizowane są w niej spotkania biznesowe, urodziny, przyjęcia.

Zdjęcie 1: Kawiarnia Kuźnia Cafe w domu podcieniowym Gdańsku Orunia

Źródło:
<http://www.trojmiasto.pl/Kawiarnia-Kuznia-o49507.html>

Obiekt mieści się w zabytkowym budynku, przy ul. Gościnnej 10 w Gdańsku Oruni, w najmniejszym domu podcieniowym o konstrukcji szachulcowej zachowanym na Żuławach. Prace rewaloryzacyjne w budynku zostały przeprowadzone przez Gminę Miasta Gdańsk w 2012 roku, która użyczyła budynek

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Fundacji do realizacji programu aktywizacji społeczno-zawodowej młodzieży oraz programu społecznego podwyższającego poziom kapitału społecznego dzielnicy Gdańsk Orunia.

Działalność GFIS skupia się na rozwiązaniach skierowanych do dzieci i młodzieży znajdującej się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz na wspieraniu rozwoju społeczności lokalnych. Fundacja prowadzi 6 kameralnych Domów dla Dzieci w Trójmieście, a także Dom Sąsiedzki prowadzący działania animacyjne dla społeczności dzielnicy Orunia oraz realizuje wiele projektów skierowanych do jej mieszkańców.

GFIS utworzyła również przedsiębiorstwo w branży hotelarskiej pod nazwą **So Stay Hotel**. Jest to pierwszy w Trójmieście **Hotel Odpowiedzialny Społecznie**, o standardzie trzygwiazdkowym wraz z restauracją dostępną także zewnątrz. Hotel łączy zarabianie na usługach z nauką zawodu w branży hotelarskiej i gastronomicznej dla młodzieży startującej w dorosłość.

Zdjęcie 2: So Stay Hotel przy ul. Kartuskiej w Gdańsku

Źródło: <http://www.sostayhotel.pl/>

Obiekt powstał we współpracy z Miastem Gdańsk oraz partnerami biznesowymi. Samorząd Miasta Gdańska przekazał fundacji w użyczenie budynek przy ul. Kartuskiej 18 (wcześniej mieścił się tam urząd paszportowy, a potem komisariat policji), natomiast środki na gruntowny remont budynku oraz jego wyposażenie przekazała duńska fundacja Velux Fundations a także firmy wspierające działania społeczne (m.in. LPP, GIWK, Saur Neptun, ZTM, LOTOS).

Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości w Kartuzach

Inkubator powstał w ramach projektu „Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości szansą rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w Bytowie, Kościerzynie, Lęborku i Kartuzach”. Jego utworzenie zostało sfinansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013.

Głównym celem inkubatora jest wsparcie młodych przedsiębiorców (poniżej 3 lat działalności) do czasu osiągnięcia stabilizacji biznesowej. Szczególną uwagę zwraca się na

Zdjęcie 3 Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości w Kartuzach

Źródło: <http://www.inkubatorkartuzy.com.pl/>

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

budowanie międzysektorowych partnerstw, wspieranie przedsiębiorczości społecznej, promocję postaw ekologicznych oraz kultywowanie i promocję kultury kaszubskiej. Oferuje on przedsiębiorcom pomoc w formie wynajmu wyposażonych i umeblowanych powierzchni biurowych po preferencyjnych cenach, dostęp do centrum konferencyjno-szkoleniowego, dostęp do usług kadrowo-księgowych, reklamowo-promocyjnych oraz szkoleniowych doradczych w zakresie prowadzenia działalności i przygotowania biznes planów. Inne usługi to coworking - wynajem biurka, prowadzenie e-biura w zakresie usług sekretarskich administracyjnych i księgowych oraz obsługa korespondencji.

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Wschodnia 50

Miasto Łódź planuje wdrożenie kompleksowego projektu rewitalizacyjnego, którego cele koncentrują się nie tylko na odnowieniu kamienicy przy ul. Wschodniej 50 w Łodzi, ale przede wszystkim - na silnym wsparciu organizacji pozarządowych. W 2014 roku opracowano „Koncepcję funkcjonalną dla ul. Wschodniej 50”, na podstawie której powstał niniejszy opis. W 2015 roku kontynuowane są prace związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej projektu.

Źródło: Koncepcja funkcjonalna dla ul. Wschodniej 50

Projekt planowany jest do zrealizowania w ramach rewitalizacji obszarowej. Wspomniana Koncepcja zakłada, że „Wschodnia 50” pełnić ma rolę Centrum aktywności obywatelskiej, oddziałujący na społeczność lokalną obszaru rewitalizowanego oraz integrującego działania organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej we wspólnej przestrzeni funkcjonalnej, zapewniającej dostęp do infrastruktury technicznej. Model funkcjonalny zakłada partnerstwo publiczno-społeczne z Urzędem Miasta Łodzi, który w ramach lokalizacji Wschodnia 50 realizować będzie projekty i działania partycypacyjne będące w gestii Biura ds. Partycypacji Społecznej Urzędu Miasta Łodzi. W tym celu w ramach Centrum zakłada się prowadzenie następujących działań:

1. Łódzkie Centrum Obywatelskie, jako miejsce wspierania i rozwoju lokalnych organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej i aktywności społecznej mieszkańców Łodzi;
2. Przestrzeń użytkową na lokale dla organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, które w ramach Wschodniej 50 prowadzić będą działania na rzecz aktywizacji mieszkańców i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
3. Przestrzeń otwartą „podwórka Wschodnia 50”, jako miejsce działań animacyjnych i integracyjnych na rzecz społeczności lokalnej;
4. Przestrzeń na lokalizację Biura ds. Partycypacji Społecznej, jako komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Łodzi, która w przestrzeni Wschodnia 50 koncentrować będzie działania partycypacyjne podejmowane przez miasto Łódź z wykorzystaniem infrastruktury, zasobów partnerów społecznych.”

Intencją autorów Koncepcji jest osiągnięcie następujących efektów:

- Stworzenie w ramach łódzkiego Centrum Obywatelskiego infrastruktury oraz programów wspierania aktywności lokalnej, w tym wsparcia organizacji pozarządowych;

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

- Włączenie w rozwój lokalnych organizacji społecznych i podmiotów ekonomii społecznej w ramach lokali użytkowych dostępnych w Centrum;
- Włączenie komórki organizacyjnej UMŁ w partnerstwo publiczno-społeczne na rzecz działań partycypacyjnych w Łodzi przeniesienie na Wschodnią 50 wszystkich działań partycypacyjnych UMŁ (od spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami, po spotkania informacyjne dot. budżetu obywatelskiego itp.);
- Włączenie mieszkańców obszaru rewitalizowanego w działania integracyjne i animacyjne prowadzone w ramach Wschodniej 50 z wykorzystaniem podwórka, działań animacyjnych.”.

Jednym z podstawowych odbiorców działań są przedstawiciele NGO, którzy „potrzebę zrobienia czegoś wspólnie, chcący realizować partnerskie działania; gotowi do dzielenia się własnymi doświadczeniami i rozwiązaniami; chcący dowiedzieć się, jak działają inne organizacje” a równocześnie charakteryzują się pewnymi deficytami, takimi jak:

- Brak dostępu do niezbędnej infrastruktury (miejsca dla działalności);
- Brak dostępu do sprzętu i wyposażenia (np. sprzęt nagłaśniający);
- Niedostatki we wzajemnej integracji działań NGO, Miasta i innych interesariuszy;
- Niedostatki w dzieleniu się doświadczeniami i wiedzą pomiędzy NGO.

Opracowana koncepcja, zakładająca formułę partnerstwa publiczno-społecznego wskazuje, że zrewitalizowane przestrzenie kamienicy przy ul. Wschodniej 50 zarządzane będą administracyjnie przez Miasto. Łódzkie Centrum Obywatelskie będzie usługą publiczną zleconą przez samorząd w ramach konkursu. Funkcjonować będzie rada partnerstwa składająca się z przedstawicieli podmiotów korzystających z przestrzeni), której zadaniem będzie zarządzanie działaniami merytorycznymi i ich monitoring. Rada zgodnie z Koncepcją powinna mieć możliwość:

- Uczestniczenia w komisjach konkursowych na zagospodarowanie przestrzeni;
- Możliwość wnioskowania o wypowiedzenie lokalu podmiotom nie wywiązującym się ze zobowiązań wynikających z umów najmu/użyczenia;
- Udział w innych kluczowych decyzjach dotyczących zarządzania obiektem.

Planowane przedsięwzięcie jest inspirującym przykładem współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, która koncentruje się nie tylko na kwestii zlecenia usług publicznych do realizacji przez NGO, ale przede wszystkim na wspólnej realizacji niektórych zadań oraz stworzeniu zintegrowanego i efektywnego modelu wsparcia działań realizowanych przez organizacje pozarządowe, w szczególności małe organizacje. Rozwiązanie to ma zapewnić ciągłość realizacji usług oraz spełniać zasadniczą rolę w rewitalizacji społecznej.

Przedsięwzięcie wydaje się również bardzo korzystne z perspektywy efektywności współpracy z mieszkańcami. Zbudowanie infrastruktury (przestrzeń użytkowa, biurowa czy podwórko na potrzeby organizacji poszczególnych wydarzeń edukacyjnych i społecznych) wpłynie na zmianę

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

niekorzystnej obecnie konotacji miejsca. Miejsce to ma pełnić rolę lokalnego centrum integracji społecznej, sąsiedzkiej oraz ma być miejscem często organizowanych, atrakcyjnych wydarzeń.

CENTRUM
WIEDZY
REWITALIZACJA

WWW.REWITALIZACJA.CENTRUMWIEDZY.ORG
E-MAIL: REWITALIZACJA@UML.LODZ.PL
TEL.: +48 (42) 638-57-58
FAX: +48 (42) 638-57-29

Literatura i inne źródła

1. „Podręcznik regrantingu, czyli jak wdrażać regranting w samorządach gminnych i powiatowych. Modelowe rozwiązanie opracowane przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce”;
2. Przewodnik po podwórkach – czyli jak w dziesięciu krokach zmienić z mieszkańcami przestrzeń ich sąsiedztwa, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, Gdańsk 2013;
3. Koncepcja funkcjonalna dla ul. Wschodniej 50;
4. "Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych", Źródło: www.pokl541.pozytek.gov.pl;
5. <http://rynekpracy.org/x/381717/>;
6. <http://www.citibank.pl/poland/kronenberg/polish/6138.htm/>;
7. <http://fundacja.bzwbk.pl/>;
8. <http://www.gkpge.pl/fundacja-pge/>;
9. <http://www.mbank.pl/o-nas/o-mbanku/fundacja/wsparcie-finansowe.html/>;
10. http://www.pekao.com.pl/o_banku/odpowiedzialnosc/fundacja_kantona/;
11. <http://www.nbportal.pl/edukacja-w-nbp/dofinansowanie-nbp/>;
12. <http://www.ngofund.org.pl/wspolpraca-dwustronna/>;
13. <http://www.pisop.org.pl/zrodla-finansowania/>;
14. <http://www.sostayhotel.pl/>;
15. <http://gfis.pl/>;
16. <http://www.inkubatorkartuzy.com.pl/>.